

Svar på skriftligt spörsmål SSS 322/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om hur beredningen av programmet en Hållbar skola framskrider

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 322/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Outi Alanko-Kahiluoto /gröna m.fl.:

På vilket sätt ska regeringen säkerställa att organisationernas beredning av programmet Hållbar skola inte går förlorad utan att beredningen och genomförandet av programmet framskrider i Utbildningsstyrelsen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Hållbarhetspedagogik omfattar många slags positiv verksamhet och goda rutiner i skolorna och läroanstalterna.

Hållbarhetspedagogik vilar på sådana tidigare etablerade begrepp som miljöfostran, miljöpedagogik och hållbarhetsfostran. Den stödjer processen för livslångt lärande så att kunskaper, färdigheter, värderingar och handlingar transformeras till att stödja hållbar utveckling. Ekologisk hållbarhet utgör grunden för de övriga dimensionerna av hållbarhet. Systemtänkande, delaktighet och ett kritiskt förhållningssätt samt sikte på förändring spelar en central roll.

I regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering fastställs att ”natur- och miljöpedagogik ska främjas” och ”hållbar utveckling och miljöfostran [...] ska uppmärksammas som genomgripande teman på de olika utbildningsstadierna”. I riktlinjerna för hållbar utveckling för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde 2020 fastställs följande: ”Genom åtgärder på ministeriets förvaltningsområde kan vi bidra till den kulturella förändring som är en förutsättning för en kursändring mot en övergripande hållbar utveckling” och ”undervisnings- och kulturministeriet uppmuntrar anordnare av småbarnspedagogik och utbildning att integrera hållbar utveckling i fostran och utbildning”.

Utvecklingsprogrammet *Utbildning för alla* förbättrar kvaliteten och jämlikheten inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen och tryggar en jämlik start för lärandet. Undervisnings- och kulturministeriet genomför utvecklingsprogrammen åren 2020–2022. I projekten inom utvecklingsprogrammet utarbetas lagstiftning, bestående finansieringsarrangemang samt praxis och tillvägagångssätt som stärker jämlikheten, bland annat genom att stärka demokratifostern och hållbar utveckling.

Hållbarhetspedagogik som har genomslag förutsätter medverkan av alla inom pedagogik- och utbildningsområdet: såväl kunniga lärare som engagerad ledning och huvudmän i skolorna, den

övriga personalen och stöd från hela omvärlden, vilket i förlängning möjliggör en hållbar arbetskultur. Undervisnings- och kulturministeriet har genom programmet *Utbildning för alla* anvisat Utbildningsstyrelsen finansiering för samordning av ett utvecklingsprojekt för hållbarhetspedagogik. Projektet ska bland annat utreda på vilket sätt man kan stödja anordnare av undervisning och utbildning med en hållbarhetsomställning (stöd för genomförandet av grunderna, behov av utveckling av undervisningsmetoder och material, och utbildning).

Hållbarhetspedagogik svarar på krav som ställts i många internationella och nationella miljö- och utbildningspolitiska riktlinjer, planer och program. Sådana är exempelvis resultatprogrammet Klimatansvar i utbildningen (2019) och Unescos ramverk för utbildning för hållbar utveckling (ESD, 2019), vilka lyfter fram behovet av transformativt lärande och ifrågasättande av det etablerade systemet. Att stärka hållbarhetspedagogiken är en högaktuell fråga: enligt Finlands rapport från juni 2020 om genomförandet av Agenda2030 är de största utmaningarna kopplade till produktions- och konsumtionsvanorna, klimatförändringarna och den biologiska mångfalden. Enligt Mål 4.7 för Agenda 2030 ska alla studerande senast 2030 få de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning. Enligt förslaget till ett strategiskt program för cirkulär ekonomi från januari 2021 är målet att cirkulär ekonomi ska genomsyra alla utbildningsstadier och att lärarna undervisar om den cirkulära ekonomin på ett inspirerande och framtidsinriktat sätt. Dessutom utarbetas en nationell strategi för den biologiska mångfalden 2030.

Ministeriet har haft flera diskussioner med företrädare för projektet Hållbar skola och det råder enighet om att programmet är kvalitativt och att det behövs. Tills vidare saknas resurser för att utvidga programmet till hela landet, men man utreder om utvidgningen kan inledas under den sittande regeringens mandatid.

Helsingfors 8.6.2021

Undervisningsminister Jussi Saramo